

Mai képen

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Tizedik évfolyam.	51. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1912. decz. 19.
Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér.		Dr. Keith Ferenc várm. tb. főjegyző.	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Arpád-utca 3. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

369.

M. kir. belügyminiszter.

192000/XI. szám.

Körrendelet.

A ministeriumnak az 1909. II. t.-cz. 2. §-ában megjelölt védkötelesek kivándorlásának betiltására és a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére az utlevelek kiadásának beszüntetésére vonatkozó rendeletei tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak, Budapest székesfőváros államrendőrsége főkapitányának.

A m. kir. miniszterium 1912 évi december hó 6-án a »Budapesti Közlöny« december hó 10-iki számában megjelenő rendeleteivel és pedig a 7227. számú rendeletével a védkötelesek nagyobb arányú kivándorlása folytán az 1909. évi II. törvénycikk 2-ik § a b. pontjának első bekezdésében megjelölt védköteles férfiszemélyek kivándorlását az ugyanazon törvényszakasz 6. pontjának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás értelmében egy évre átálában megtiltotta, a 7252 számú rendeletével pedig a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére az 1903. VI. törvénycikk 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján utlevelek kiadását ideiglenesen egyáltalában beszüntette.

A miniszterium e két rendelete közzététele napján lép életbe.

Erről czimedet tudomás és további megfelelő eljárás végett oly felhívással értesitem, hogy a miniszterium e rendeletei alapján a kivándorlási engedély elnyerése iránt beadott kérelmeket a további tárgyalás mellőzésével hivatalból utasítsa vissza s miután a kivándorlás a védkötelesekre nézve egyáltalán megtiltattott, a legszélesebb körben tegye közzé, hogy azok a védkötelesek sem vándorolhatnak ki, akik már az 1909. II. törvénycikk 2. §-ának b. pontja alapján adott engedély birtokában vannak.

Amenyiben ilyen egyének részére időközben utlevél állítatot ki, azok kézbesítése mellőzendő s a már kiadott utlevelek lehetőleg bevonandók.

Budapest. 1912. évi december hó 8.

A miniszter helyett:

Jakabffy, s. k.,
államtitkár.

Sz. 9763—912. alisp.

Mindenik járási főszolgabírának, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi és körjegyzőnek.

Tudomás, alkalmas módon a legszélesebb körben való közhírrététel és a legszigorubb alkalmazkodás céljából kiadom. Egyuttal utasítom, a legerélyesebben intézkedjék, hogy azoknak az 1909. évi II. t.-cz. 2. §-ának b. pontjában körülírt fetételekkel utlevelet nyert férfiszemélyeknek, akik még tényleg ki nem vándoroltak, az utlevelei haladéknélkül bevonassanak és hozzám betérjesztessenek. Természetes, hogy az ily férfiszemélyek részére az innen kézbesítés végett megküldött, de tényleg még nem kézbesített utlevelek most már semmiféle körülmények között nem kézbesíthetők, hanem azokat hozzám sürgősen vissza kell terjeszteni. Végül pedig utasítom, hogy azokat akik korábban kivándorlási engedélyt nyertek, de a megállapított ovadékok után szándékoznak befizetni, figyelmeztessék, hogy az ovadék befizetése most már czéltalan lenne, mivel az utlevél részükre semmi esetre sem fog kiállítatni.

Székelyudvarhelyen, 1912. decz. 10-én.

Sebesi, alispán.

370.

Sz. 8729—912. alisp.

Nyers lysoform beszerzése állategészségügyi fertőtlenítési célokra.

Valamennyi főszolgabírónak, rendőrkapitányoknak és községi előljáróságnak.

Dr. Keleti és Murányi ujjesti vegyészeti gyára következő kérelmet és ajánlatot terjesztette be hozzám:

Nagyságos alispán ur.

Tudomásunkra jutott, hogy Hevesvármegye számos községeiben a sertésvész és lépfene állandóan nagymértékben pusztít az állatállományban.

Mint hogy ez a községek anyagi helyzetére nagy és káros befolyással van, ezért van szerencsénk fertőtlenítési célokra az általunk gyártott és mindenütt sikerrel alkalmazott nyers lysoformot kgrként 1 korona 40 fillér árban ajánlani. Megvagyunk győződve arról, hogy az állategészségügy érdekében nem lehet szerencsésebb és hatásosabb intézkedést tenni, mint a nyers lysoformot ezen tudományosan kipróbált fertőtlenítő szer az összes községekben beszerezni és állandóan alkalmazni. Nagyon sok esetben a fertőtlenítés tényleg azért marad el, mert a községekben nincs rögtönösen kéznél a szükséges fertőtlenítő szer, amelylyel a járványok tovaterjedését és elhurocolását meglehetősen akadályozni. Meggyőződésünk az, hogy a megyei főállatorvos ur ezen körülményt szakvéleményével szintén bizonyítani fogja, miként azt számos más vármegyében, mint pl. Hunyad, Borsod, Szatmár stb. hol ajánlatunk következtében a lysoformot bevezették, szintén tapasztaltuk.

Mielőtt tényleges ajánlatunkat megtennők, legyen szabad különösen kiemelni, hogy a lysoform rendkívül sok előnnyel bír az eddig használtos karbolsavval szemben és nagy előnyeik kívül még különösen számításba veendő, hogy a lysoform használatban lényegesen olcsóbb, mint bármely más fertőtlenítő szer, úgy hogy a községek, melyeknek pénzügyi helyzete rendes körülmények között nem a legjobb, ezen olcsóság is fontos. Mindezek felül épen a községek pénzügyi helyzetére való tekintetből elhatároztuk, hogy a megrendelőknek egy évi fizetési halasztást adunk és így könnyűvé tesszük nekik a lysoform beszerzését.

A lysoformnak előnyei az eddig használt egyéb fertőtlenítő szerekkel szemben (karbol, Kreolin, stb.) hogy nem bűdös, ellenkezőleg kellemes illatu, így tehát a vele dolgozók, valamint a fertőtlenítést eltűrők nem undorodnak a fertőtlenítő szertől, továbbá a lysoform nem mérgező, ellentétben a többi összes fertőtlenítő szerekkel szemben, nem marad folyadék, nem támadja meg a fém, fa, ruhanemű tárgyakat, sem a kezét, vagy a bőrt.

A mi a lysoform olcsóságát illeti, úgy megjegyezzük, hogy abból elégséges bármily erős fertőtlenítéshez 3 százalékos oldat, vagyis 3 kgr. lysoform vagy nyers lysoform 100 kgr. vízben feloldva, tökéletesen baktericid hatású fertőtlenítő szer ad. Mig tehát ilyen 100 kgr. 3 százalékos nyers lysoform oldat ajánlatunk értelmében körülbelül 5 koronába kerül, addig 100 kgr. nyers karbolsav (fekete) mely hígítás nélkül használtatik

fertőtlenítésre, körülbelül 25 koronába kerül, tehát ötszörösebe annak, mint a nyers lysoform. A fertőtlenítés felülvizsgálásának megkönnyítésére a nyers lysoformot rózsaszínre megfestjük úgy, hogy mindenhol rögtön konstatalható, vajjon megtörtént-e a fertőtlenítés.

Mindezek után legyen szabad azon reményünknek kifejezést adni, hogy nagyságod lesz kegyes elrendelni, miszerint a hevesmegyei községek, benyújtott előnyös ajánlatunk alapján, szükségletüket nyers lysoformban minél előbb megrendeljék.

A megrendelések felvételének megkönnyítésére intézkedtünk, hogy személyesen bemutatkozott főtisztviselőnk, Virág Sándor titkár ur a megyei, járási és községi hivataloknak azonnal rendelkezésére álljon és a hivatalokat egyenként felkeresse és a rendeléseket felvegye.

Nagyságodnak alázatos szolgáló kiváló tisztelettel: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár.

Ajánlat Hevesvármegye összes községei részére: Nyers lysoform nagybani fertőtlenítés céljaira (iskolák, kórházak, lakások, hivatalok, istállók, vágóhidak stb.) 100 kilonként 140 K, 50 kg.-os kannákban, vagy 100 kg.-os hordókban, ingyen csomagolással.

Mindez Budapestben vasúthoz szállítva, fizetendő egy éven belül kamatmentesen. Kintinó tisztelettel: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár.

Ismételten értesültem arról, hogy lépfene és veszettség, ragadós állati betegség alkalmával a földművelésügyi miniszter 40000/1888. számú rendelet 178. §-ában, valamint a 41215/1901. számú földművelésügyi miniszteri rendeletben előirt fertőtlenítés kellőképp végrehajtható nem volt, mert a községben nem volt megfelelő fertőtlenítő szer, ugyancsak tapasztaltam, hogy különösen sertésvész, ragadós száj- és körömfájás, rühkór és takonykór járványoknál a földművelésügyi miniszter 40,000—1888. sz. rendeletének 98—99. §-ában előirt fertőtlenítés a szükséges fertőtlenítő szerek hiánya miatt tökéletlenül hajtott végre, a mi egyrészt a betegség tovaterjedését segítette elő, másrészt a zárlat feloldását késleltette. Ezen két körülmény miatt a vármegye gazdaközönsége nagy károkat volt kénytelen elviselni, melyek elhárítása céljából utasítom az elsőfoku hatóságokat és előljáróságokat, hogy állat-járványok alkalmával a legalaposabb fertőtlenítést rendeljék el, illetve hajtsák végre. A m. kir. és helyhatósági állatorvosokat pedig utasítom, hogy az elrendelt fertőtlenítést vezessék és ellenőrizzék.

Hogy ezen tökéletes fertőtlenítés akadálytalanul keresztülvihető legyen, felhívom az előljáróságokat, hogy a magyar gyártmányú és anilinnal megfestett nyers lysoformot a fent közölt kérvényben körülirt módon a szükségesnek látott mennyiségben rendeljék meg és azt kizárólag állategészségügyi fertőtlenítési célokra állandóan tartsák készletben, szükség esetén pedig bocsássák a m. kir. és a helyhatósági állatorvosok, illetőleg

a fertőtlenítendő udvar, istálló stb tulajdonosok rendelkezésére.

A m. kir. és helyhatósági állatorvosokat felhívom, hogy helyszíni kiszállásaik alkalmával szerezzenek meggyőződést arról, vajjon van-e a községben elegendő fertőtlenítő szer?

A községi előjáróságok figyelmét felhívom az 1888. évi VII. t.-cz. 116. §-ára, mely szerint a fertőtlenítési költségek az illető birtokosokat terhelik. Ha tehát a község másként nem intézkedik, úgy a kiszolgáltatott fertőtlenítő szer árát a fertőtlenített tárgy tulajdonosától beszedi

Székelyudvarhely, 1912. december 6-án.

Alispán helyett:
Dr. Paál, főjegyző.

371.

Kérclem a szentmihályuri (Nyitram.) róm. kath. templom javára való adakozásért.

Katholikus Testvéreink!
Összes más vallásu honfitársaink!

Szeretetteljes bizalommal fordulunk mindenkihez, aki a magyar haza hű fiának vallja magát és szívén viseli nemzete jövőjét. Erős reménységgel fordulunk mindenkihez, aki megérti korunk intő szellemét s látja a vallástalan és hazafiatlan irányzat nemzetölő társadalmi rendünket felforgatni készülő tévtanok terjedését!

Népünk, a tiszta erkölcsű, romlatlan nép is ma holnap a lejtő szélére jut, ha nem fogunk össze és szellemi, valamint anyagi erőinkkel nem sietünk a nemzet gyökere, a nép megmentésére!

A mentő eszközök: a templom és az iskola. Mi, akik hazánk felső vidékét lakjuk, s akiknek a sors azt juttatta osztályrészünkül, hogy e felvidéki nép szellemi s anyagi irányítói legyünk kétszerezsen érezzük a súlyos feladatot, mert egyrészt a népet nyelvében is meg kell hódítanunk, másrészt azonban vissza kell tartanunk népünket a tévtanok felszívásától is.

A hazafias érzést s édes magyar nyelvünket odaadó buzgalommal terjeszti a felvidék néptanítói kara. Lelkészeink pedig apostoli szellemben küzdenek a nép tiszta erkölcsének megőrzéseért, csak mi, akik a szentmihályuri plébánia kötelékébe tartozunk: érezzük és látjuk, hogy nekünk s népünknek nélkülöznie kell a vallás gyakorlás és az erkölcsi élet megszilárdulásának egyik kétségkívül legfontosabb eszközét: az Ur templomát.

Mi nem vagyunk oly szerencsések, mint sok, s talán gazdag községe hazánknak, ahol a közintézmények fenntartásáról a pátronus gondoskodik. Mi önerőnkre hagyatva, pátronus nélkül állunk, népünk pedig földhöz ragadt szegényekből áll. A közeli muliban a legnagyobb erőfeszítéssel és Magyarország bibornok hercegprímásának nemeslelkű segítségével felépítettük a plébánia lakot, megrenováltuk a templomot, de a templom belseje üres, pusztá, kietlen; a régi felszerelés teljesen tönkre ment!

Ezért esdve kérünk mindenkit, aki átérzi nehéz helyzetünket: Adakozatok szeretett magyar véreink, küldjétek el fölös filléreteket az Ur oltárára hogy ismét felbughasson az orgona, az égis kisérvén tót honfitársaink már megszeretett dalát:

»Magyarországról, édes hazánkról
Ne feledkezzél meg...«

Hogy újra hirdethesse lelkészünk a legtisztább, a legfelségesebb, az örök tant: a felebaráti szeretetet! Az összeadott fillérek megszólaltatják elnémult harangjainkat, hogy újra egybegyűlvén, erkölcsi erőt gyűjtsünk a további nagy, nehéz küzdelmekhez, a nemzeti élet felvirágoztatásához.

Bármily csekély adományt is hálás köszönettel fogadunk és e czimre kérjük küldeni: Róm. kath. Plebánia templomot segélyező bizottság, Szentmihályur (Nyitramegye).

Szentmihályur, 1912. február hó.

Mély tisztelettel: tótdiósi *Dióssy Imre* s. k., orsz. gyűl. képviselő, a segélyező bizottság elnöke, *Graucsis Mihály* s. k., plebános, a bizottság pénztárosa, *Czeplédy Ferencz* s. k., körjegyző, a segélyező bizottság titkara, *Fábry István* s. k., *Botlka Alajos* s. k., *Bednárík János* s. k., *Jeszenics János* s. k., a segélyező bizottság tagjai.

Szám: 9515—912. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, a járási főszolgabíráknak, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísérlése és eredmény esetén a gyűjtött összegnek közvetlenül a fentt közölt czimre leendő eljuttatása céljából kiadom.

Székelyudvarhely, 1912. december 5.

Alispán helyett:
Dr. Paál, főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

372.

A m. kir. min. 7252—1912. M. E. sz. rendelete.

A fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére utlevelek kiadásának beszüntetése.

A m. kir. miniszterium a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére az 1903: VI. t.-cz. 2. §-ában nyert felhatalmazás értelmében utlevelek kiadását ideiglenesen egyáltalában beszünteti.

Ezen rendelet közzététele napján lép életbe.
Budapest, 1912. évi december hó 6-án.

Lukács s. k.

Sz. ad 9763—1912.

Mindenik járási főszolgabírónak Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A 192000—1912. B. M. számú körrendelet-hez, melyet a f. hó 10-én kelt 9763—1912. alisp. számú rendelettel közöltem, kiegészítésül a fenti rendeletet is tudomás a legszigorubb alkalmazkodás és megfelelő esetekben az utlevélért folyamodók felvilágosítása céljából kiadom.

Székelyudvarhelyen, 1912. évi decz. 13.

Sebesi alispán.

373.

A m. kir. min. 7227—1912. M. E. sz. rendelete.

Az 1909: II. t.-cz. 2. §-a b) pontjának első bekezdésében megjelölt védköteles férfiszemélyek kivándorlásának megtiltása.

A m. kir. miniszterium a védkötelesek nagyobb arányu kivándorlása folytán az 1909. II. t.-cz. 2. §. a b) pontjának első bekezdésében megjelölt védköteles férfiszemélyek kivándorlását az ugyanezen törvényszakasz 6. pontjának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás értelmében egy évre általában megtiltja.

Ezen rendelet közzététele napján lép életbe.

Budapesten, 1912. évi december 6.

Lukács s. k.

Sz. ad 9763—1912

Mindenik járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának valamennyi községi és körjegyzőnek.

A 192000—1912. B. M. számú körrendelet-hez, melyet a folyó hó 10-én kelt 9763—1912. alisp. számú rendelettel közöltem, kiegészítésül a fenti rendeletet is tudomás a legszigorubb alkalmazkodás és megfelelő esetben a kivándorolni szándékozók felvilágosítása céljából kiadom.

Székelyudvarhelyen, 1912. évi decz. 13.

Sebesi alispán.

374

180.675—1912. B. M. számú körrendelet.

X.

Dr. Ladik Gusztáv »A szabályrendeletek« című tanulmányának ajánlása. (Valamennyi törvényhatóságnak.)

Dr. Ladik Gusztáv belügyminiszteri miniszteri osztálytanácsos »A szabályrendeletek« czimen nyomtatásban is közrebocsátotta azt az előadását, amelyet erről a tárgyról a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által az igazságügyi és közigazgatási tisztviselők részére ez év őszén rendezett jogi és államtudományi továbbképző tanfolyamon tartott.

Az önkormányzati testületek szabályrendeletalkotási joga, amellyel a szerző ebben a tanulmányában foglalkozik, kiválóképpen fontos része a közigazgatási fognak s az idevágó kérdéseknek

tárgyalása és tisztázása a közigazgatási gyakorlat szempontjából is igen szükséges, mert tudvalevő, hogy éppen ezen a ponton sek lényeges kérdés válik ugyszólván naponkint vitássá.

A szerző munkálatában a felölelt tárgyra vonatkozó hazai joganyagunk rendszeres feldolgozásával a vitás kérdéseknek alapos és tanulságos taglalásával olyan segédeszközt ad a közigazgatás e nagyjelentőségű fejezetében tájékozódni óhajtok kezébe, amely érdeklődésükre és figyelmükre teljes mértékben számot tarthat.

Ennélfogva az említett munkálatot a törvényhatóságnak és a törvényhatóság útján az összes érdekelt törvényhatósági tisztviselőknek és a községeknek is melegen ajánlom. Egyszersmind megjegyzem, hogy nem lenne észrevételem az ellen, ha a törvényhatóság és a községek házi pénztáruk terhére szereznének belőle megfelelő számú példányt. Ebben az esetben a szóban levő könyvecskét, mint a hivatali felszerelés részét, leltárilag kell kezelni.

A tanulmány egy példányának ára kötve 1 korona 60 fillér s a megrendelést az »Országos Törvénytár« szerkesztőségéhez (Budapest, I. ker., Gellérthegy-utca 27. sz.) kell intézni.

Budapesten, 1912. november 26.

A miniszter helyett:

Dr. Némethi Károly s. k.,
államtitkár.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Pályázati hirdetmény. (9983—1912. szám.)

Az Udvarhelyvármegye oklándi járásban megüresedett járási irodasegéd-tisztii állásra pályázatot hirdetek. Az állással a XI. fizetési osztályban előirt javadalmazások vannak egybekötve, s annak elnyeréséhez az 1883. I. t.-cz. 19. §-ában előirt nősítést kell igazolni. Az állás betöltésénél azonban az 1873. II. t.-czikk 4. §-ának az igazolványos altisztek elsőségi igényére vonatkozó rendelkezései is figyelembe fognak vétetni.

Felhivom mindazokat, kik az ekként hirdett állást elnyerni óhajtják, hogy megfelelően felszerelt kérvényüket a vármegyei ügyviteli szabályzat 3. és 4. §-ában előirt módon, Udvarhelyvármegye főispánjához czimezve, nyujsák be hozzám. A pályázati kérés beadásának végső határideje 1913. évi január hó 25 ik napjának déli 12 órája.

Székelyudvarhelyen, 1912. december 16.
Sebesi, alispán.

Árverési hirdetmény. Alsóbaldogfalva község előljárósága közhírré teszi, hogy Alsóbaldogfalva község határára a vadászati jog 1913. évi január 1-től 1918. december 31-ig 6 évi időtartamra Alsóbaldogfalva község házánaál 1912. december 31-én d. u. 2 órakor nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. Kiáltási ár 6 K.

Alsóbaldogfalva, 1912. december hó 11-én,
Községi előljáróság.